

Datum
2018-07-03

Vårt diarienummer
2018-110-4078

Ert datum
2018-05-08

Er beteckning
UH2018/02165/UH

Utbildningsdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Förordning om behörighetgivande och högskoleintroducerande utbildning

2.1 De nuvarande regelverken är inte ändamålsenliga

CSN kan i likhet med förslaget konstatera att det finns ett behov av att skapa en reglering för kurser/utbildningar som ges av högskolor och universitet i syfte att ge grundläggande behörighet, särskild behörighet eller är högskoleförberedande kurser/utbildningar.

4.2 Närmare om den nya utbildningens olika delar

CSN har inga synpunkter på hur en ny behörighetgivande och högskoleintroducerande utbildning utformas. Myndigheten vill däremot påpeka att det är centralt att det klargörs hur en ny sådan utbildning ska ge rätt till studiestöd.

Utan följdändringar i studiestödsförordningen (2000:655) uppfattar CSN att den föreslagna nya utbildningen skulle ge rätt till studiestöd enligt de villkor som gäller för utbildningar i avdelningen B2 i bilagan till studiestödsförordningen. CSN ställer sig frågande till om en sådan ordning vore lämplig.

Rätten till studiemedel påverkas bland annat av utbildningens placering i bilagan till studiestödsförordningen. I bilagan är utbildningarna indelade i avdelning A3, A2, och A1 och avdelning B2 och B1. Avdelning A innehåller utbildningar som ger rätt till studiestöd på gymnasial nivå och avdelning B innehåller utbildningar som ger rätt till studiestöd för studier på eftergymnasial nivå.

Klassificeringen i bilagan till studiestödsförordningen påverkar dessutom från vilken ålder studiemedel kan lämnas, rätten till det högre bidragsbeloppet och antalet veckor som kan beviljas för studier på gymnasial respektive eftergymnasial nivå.¹

¹ Bilagan till studiestödsförordningen, 3 kap. 9 § studiestödsförordningen och 3 kap. 8 § första och andra stycket studiestödslagen (1999:1395).

Utbildning på gymnasial nivå bör placeras i avdelning A i bilagan till studiestödsförordningen

Inom avdelning A i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655) återfinns utbildningar på grundläggande och gymnasial nivå eller motsvarande.

Utbildning enligt förslaget till 3 § första stycket 1-2 är utbildning ger behörighet till högskolestudier. CSN uppfattar därmed att sådan utbildning är gymnasial. CSN anser därför att sådan utbildning bör hänföras till avdelning A i bilagan till studiestödsförordningen.

Avdelning A är uppdelad i tre underavdelningar A3, A2 och A1.

- Studier inom avdelning A3 ger inte rätt till det högre bidragsbeloppet, men studiemedel får till skillnad från studier inom avdelning A1 och A2 lämnas till studerande före 20 års ålder. Utbildning som ges enligt förordningen (2007:432) om behörighetgivande förutbildning vid universitet och högskolor (basårsförordningen) är placerad under avdelning A3 i bilagan till studiestödsförordningen.
- Studier inom avdelning A2 ger inte rätt till det högre bidragsbeloppet och studiemedel får inte lämnas före 20 års ålder. Exempelvis kan det handla om yrkesinriktade utbildningar vid folkhögskola.
- Studier inom avdelning A1 kan ge rätt till det högre bidragsbeloppet men för vilka studiemedel inte får lämnas före 20 års ålder. Exempel på sådan utbildning är behörighetgivande kurser på grundläggande eller gymnasial nivå vid kommunal vuxenutbildning. Det gäller även för den del av utbildningen som bedrivs vid kommunal vuxenutbildning enligt 3 § förordningen (2002:763) om högskoleintroducerande utbildning (collegeförordningen).

CSN uppfattar inte att förslaget till en ny utbildning syftar till att inskränka rätten till studiestöd i förhållande till vad som gäller idag. Idag lämnas studiestöd för behörighetgivande förutbildning vid universitet och högskolor utan någon nedre åldersgräns. Det talar enligt CSN:s mening för att samtliga utbildningar enligt 3 § första stycket 1-2 som ges vid universitet och högskola bör placeras inom avdelning A3 i bilagan till studiestödsförordningen.

Utbildning på eftergymnasial nivå bör placeras i avdelning B i bilagan till studiestödsförordningen

Inom avdelning B i bilagan till studiestödsförordningen (2000:655) återfinns utbildningar på eftergymnasial nivå eller motsvarande.

Utbildning enligt förslaget till 3 § första stycket 3 är sådan högskoleutbildning på grundnivå, som förbereder till fortsatt högskoleutbildning och som ger

högskolepoäng. CSN uppfattar därmed att sådan utbildning är eftergymnasial. CSN anser därför att sådan utbildning bör hänföras till avdelning B i bilagan till studiestödsförordningen.

Inom avdelning B i bilagan till studiestödsförordningen anges de läroanstalter och utbildningar på eftergymnasial nivå vid vilka studiemedel kan lämnas före 20 års ålder.

Avdelning B är uppdelad i två underavdelningar B2 och B1.

- Studier vid avdelning B2 är utbildningar vid statliga universitet och högskolor och vid enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Eftergymnasiala utbildningar som ges i högskolepoäng har därmed klassificerats som utbildningar inom avdelning B2, vilket även fastställts i avgörande från ÖKS.² Det gäller även för den del av utbildningen som bedrivs vid statligt universitet och högskola enligt 2 § förordningen (2002:763) om högskoleintroducerande utbildning (collegeförordningen).
- Inom avdelning B1 återfinns andra eftergymnasiala utbildningar, till exempel studiestödsberättigande utbildningar vid yrkeshögskolan som ges i yrkeshögskolepoäng.

CSN har vid ett par tillfällen uppmärksammat att det funnits oklarheter gällande nivån i förhållande till studiemedel när det gäller studier vid utbildningar som är behörighetsgivande eller högskoleintroducerande vid universitet eller högskola när de ges i högskolepoäng.³ Det talar enligt CSN:s mening för att utbildningar enligt 3 § första stycket 3 som ges vid universitet och högskola och ger högskolepoäng bör placeras inom avdelning B2 i bilagan till studiestödsförordningen.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I de föreslagna övergångsbestämmelserna framgår att studerande som påbörjat utbildning enligt förordningen (2007:432) om behörighetsgivande

² Se t.ex. avgörande från Överklagandenämnden för studiestöd (ÖKS) den 30 september 2016 (ÖKS dnr 2016-01724). I ärendet hade den studerande deltagit i Malmö högskolas Introduktionsutbildning - Behörighetsgivande utbildning i svenska (se <https://edu.mau.se/sv/Course/KB002S>). Utbildningen ifråga beskrivs av Malmö högskola som en utbildning som ger grundläggande och särskild behörighet i svenska, och uppfattades även av den studerande som en gymnasial utbildning. Utbildningens omfattning angavs dock i storheten ”högskolepoäng”. ÖKS ansåg att det i studiemedelshänseende var fråga om en eftergymnasial utbildning.

³ Ibid

förutbildning vid universitet och högskolor har rätt att slutföra sin utbildning till utgången av juni 2022.

För att studiestöd ska kunna lämnas till studerande fram till utgången av juni 2022 behöver det finnas motsvarande övergångsbestämmelser i studiestödsförordningen (2000:655) för de som påbörjat studier enligt förordningen om behörighetsgivande förutbildning vid universitet och högskolor.

Förslag till förordning om ändring i studiestödsförordningen (2000:655)

Regeringen föreskriver att bilagan till till studiestödsförordningen (2000:655) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Bilaga

A 3 Utbildningar som inte ger rätt till det högre bidragsbeloppet men för vilka studiemedel får lämnas även före 20 års ålder

Utbildning vid statliga universitet och högskolor enligt förordningen (2007:432) om behörighetsgivande förutbildning vid universitet och högskolor

Utbildning vid statliga universitet och högskolor enligt 3 § första stycket 1-2 förordningen (2018:000) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande högskoleutbildning

B 2 Utbildningar vid statliga universitet och högskolor och vid enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examina enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda examina

Statliga universitet och högskolor, utom när det gäller
- seminörutbildning vid Sveriges lantbruksuniversitet,
- utbildning enligt förordningen (2007:432) om behörighetsgivande förutbildning vid universitet och högskolor, eller
- utbildning enligt förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor

Statliga universitet och högskolor, utom när det gäller
- seminörutbildning vid Sveriges lantbruksuniversitet,
- utbildning vid statliga universitet och högskolor enligt 3 § första stycket 1-2, förordning (2018:000) om behörighetsgivande och högskoleintroducerande högskoleutbildning,
- utbildning enligt förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor

1. *Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2019.*
2. *Äldre bestämmelser gäller fortfarande för studerande som före den 1 juli 2019 har påbörjat en utbildning enligt förordningen (2007:432) om behörighetsgivande förutbildning vid universitet och högskolor, dock längst till utgången av juni 2022.*

Beslut om detta remissvar har fattats av chefsjuristen Åsa Lindahl efter föredragning av utredaren Karin Henning. I arbetet med remissvaret har även utredaren Joacim Strömblad och verksjurist Annika Berg deltagit.

Åsa Lindahl

Karin Henning